

## ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΣΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

- 1. Η κυβέρνησή σας συμπλήρωσε ήδη ένα χρόνο στην εξουσία. Κατά τη γνώμη σας, ποιά είναι τα σημαντικότερα επιτεύγματά της; Τί κατάφερε μέχρι σήμερα απ' ό,τι υποσχέθηκε;**

Πριν απ' όλα, δώσαμε ένα νέο δείγμα γραφής όσον αφορά την ειλικρίνεια και την ευθύνη μας. Μιλήσαμε καθαρά για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε ως χώρα: Την πρόκληση της ενεργού, ισότιμης συμμετοχής μας στις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης, την πρόκληση μιας δυναμικής ανάπτυξης μέσα στο διεθνή ανταγωνισμό, την πρόκληση από την τουρκική επιθετικότητα και επιβουλή.

Τονίσαμε από την πρώτη στιγμή ότι μόνο μια συνολικά θετική απάντηση σ' αυτές τις προκλήσεις μπορεί να μας οδηγήσει σε μια Ελλάδα της ευημερίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Ο δρόμος που επιλέξαμε είναι δύσκολος, απαιτεί θυσίες. Ωστόσο είναι αναγκαίος και θα αποδώσει σίγουρα καρπούς, αν εργαστούμε όλοι με συνέπεια, σοβαρότητα και ευθύνη. «Μαγικές λύσεις» και «θαυματοποιοί» δεν υπάρχουν στην εποχή μας.

Η πολιτική που εφαρμόζουμε αποδίδει ήδη καρπούς. Σταθεροποιήσαμε την οικονομία και στερεώσαμε τη δημοσιονομική πειθαρχία. Διαφυλάξαμε το εισόδημα και ενισχύσαμε το κοινωνικό κράτος. Επιταχύναμε την αναπτυξιακή πορεία της χώρας και ενισχύσαμε αποφασιστικά την παρουσία της χώρας μας στις διεθνείς εξελίξεις.

Είμαστε η μόνη χώρα της Ένωσης, όπου αντί να περικόπτονται οι κοινωνικές δαπάνες, αντί να καθελώνονται οι μισθοί και τα εισοδήματα, αντί να εκτινάσσονται οι δείκτες της ανεργίας, καταφέραμε μια ισορροπία ανάμεσα στη δημοσιονομική πειθαρχία και τη διαφύλαξη και αύξηση σε

πραγματικούς όρους του εισοδήματος των εργαζομένων. Μαζί μ' αυτά αξίζει να σημειωθεί η πτώση του πληθωρισμού που έσπασε το φράγμα του 7%.

2. Είστε ευχαριστημένος από την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης; Σε κάθε ευκαιρία βλέπουμε Υπουργούς να διαφοροποιούνται σε πλευρές της κυβερνητικής πολιτικής, γεγονός που δείχνει οπωσδήποτε μια έλλειψη συνοχής και ενιαίας αντίληψης.

Η κυβέρνηση έχει παράγει -όπως ήδη ανέφερα- ένα σημαντικό έργο. Απαίτηση οπωσδήποτε όλων μας είναι, η νέα περίοδος στην οποία έχει εισέλθει η χώρα, να είναι μια περίοδος ακόμα πιο αποτελεσματικής προώθησης των επιλογών μας. Και γι' αυτό χρειάζεται να αποκτήσει περισσότερη ομοιογένεια, ευελιξία και ταχύτητα. Σίγουρα υπάρχουν προβλήματα. Όμως, η κυβέρνηση κατακτά μια νέα συλλογική λειτουργία, μια νέα συλλογικότητα που δεν υπήρξε σε καμμία κυβέρνηση ποτέ κατά το παρελθόν. Αυτό έχει σίγουρα και τις δυσκολίες του. Όσον αφορά τις διαφοροποιήσεις στις οποίες αναφέρεσθε, δεν θα πρέπει να μας ξενίζουν σε μία εποχή που πρέπει να χαρακτηρίζεται από το σεβασμό στον πλουραλισμό και τη διαφορετικότητα. Αρκεί, βέβαια, να μην θεωρούνται ορισμένα θέματα ως έδαφος για επιλεγμένες και έντεχνες διαφοροποιήσεις. Πολύ περισσότερο όταν αυτά αφορούν κρίσιμους και ευαίσθητους τομείς, όπως η εξωτερική πολιτική.

3. Δεν είναι λίγοι αυτοί που αποδίδουν σε σας προσωπικά τις ευθύνες για την έλλειψη συντονισμού στην κυβέρνηση. Πολλοί μάλιστα ισχυρίζονται ότι υπάρχει μια έλλειψη πυγμής εκ μέρους σας σε αντίθεση με τη δυναμική παρουσία του Α.Παπανδρέου.

Είμαι κατηγορηματικός. Δεν υπάρχει κανένα θέμα συντονισμού στην Κυβέρνηση. Μάλλον ξενίζει ορισμένους η συλλογικότητά της. Βλέπτετε, ποτέ άλλοτε δεν συνεδρίαζε τόσο τακτικά το Υπουργικό Συμβούλιο. Ποτέ άλλοτε ο Πρωθυπουργός δεν συνεργαζόταν τόσο συχνά όχι μόνο με τους Υπουργούς, αλλά και τους βουλευτές.

**4. Πολλοί ωστόσο σας κατηγορούν ότι κρατάτε μια στάση «τσαμπουκά» απέναντι στις κινητοποιήσεις των εργαζομένων.**

Κάτι τέτοιο ασφαλώς και δεν ισχύει. Τους εργαζομένους, όπως και όλες τις ζωντανές δυνάμεις της ελληνικής κοινωνίας, τους θέλουμε συμμετόχους στη μεγάλη προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό της χώρας που έχουμε ξεκινήσει. Συνεργασία ωστόσο σημαίνει καθαροί στόχοι, σημαίνει ειλικρίνεια, διάλογο και αλληλοκατανόηση για τα προβλήματα του παρόντος και του μέλλοντος που αντιμετωπίζει η χώρα. Σ' αυτή τη βάση πρέπει να συνεννοηθούμε. Αυτές οι δυνατότητες σήμερα υπάρχουν. Πριν δεν υπήρχαν και το γνωρίζουν όλοι. Είναι οι δυνατότητες που δίνει ο Κοινωνικός Διάλογος για το νέο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης της Ελληνικής Κοινωνίας.

Ωποσδήποτε όμως είμαστε κατηγορηματικά αντίθετοι σε μια λογική εύκολων παροχών που υπονομεύει την πορεία της χώρας. Το ίδιο και απέναντι σε αντιλήψεις συντεχνιακών, προνομιακών ρυθμίσεων μέσα από τακτικές πιέσεων. Πολύ περισσότερο όταν γι' αυτό τον σκοπό επιστρατεύονται μέθοδοι και τρόποι δράσης που δημιουργούν πρόβλημα στο κοινωνικό σύνολο.

**5. Το τελευταίο τρίμηνο γίναμε μάρτυρες μιας μεγάλης κοινωνικής αναταραχής. Βρέθηκαν στο δρόμο οι αγρότες, οι ναυτεργάτες, οι εκπαιδευτικοί. Αλήθεια, πού στηρίζετε το εκσυγχρονιστικό σας**

**εγχείρημα, όταν όλες αυτές οι κοινωνικές κατηγορίες και επαγγελματικές τάξεις φαίνεται να αμφισβητούν την πολιτική σας;**

Δεν υπάρχει, ούτε υπήρξε κοινωνική αναταραχή. Οπωσδήποτε όμως υπήρξαν και πιστεύω ότι θα υπάρχουν κοινωνικές αντιδράσεις. Αυτές δεν πρέπει να μας προκαλούν απορία. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η κοινωνία μας είναι μια κοινωνία ομάδων με αντικρουόμενα συμφέροντα, μια κοινωνία συντεχνιακών συσπειρώσεων και ανισότητας ρυθμίσεων που βασίζονται σε πελατειακές σχέσεις. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι νοοτροπίες και πρακτικές του κράτους παροχών και της συντεχνιακής οργάνωσης έχουν ισχυρές ρίζες και ασφαλώς αμύνονται και θα αμυνθούν. Για να αποκαταστήσουμε την κοινωνική δικαιοσύνη και την ορθολογική οργάνωση χρειάζεται ασφαλώς σύγκρουση. Και αυτό αναμφίβολα θα το κάνουμε. Γιατί μας ενδιαφέρει να υπηρετήσουμε το συμφέρον του συνόλου.

Ασφαλώς η κυβέρνηση δεν μπορεί να επιτύχει τους στόχους της χωρίς την ολόπλευρη κοινωνική ενεργοποίηση. Θέλουμε μια ενεργοποιημένη, δραστήρια και κριτική κοινωνία σε κάθε μας βήμα. Ο κοινωνικός διάλογος που ήδη ξεκίνησε, μπορεί να οδηγήσει σε ευρύτερες συμφωνίες, σε μια μεγάλη συστράτευση για την επιτυχία των εθνικών στόχων.

- 6. Είναι γεγονός ότι έχουν φανεί ήδη κάποια θετικά δείγματα στην οικονομία, όπως για παράδειγμα στο μέτωπο του πληθωρισμού. Ωστόσο, μήπως ισχύει το γνωστό «οι αριθμοί ευημερούν και οι άνθρωποι υποφέρουν»; Αξίζει εν πάση περιπτώσει στ' αλήθεια κάθε τίμημα προκειμένου να πιάσουμε τους στόχους του Μάαστριχτ;**

Αυτή η γενική φιλολογία περί Μάαστριχτ και «αριθμολαγνείας», και «αριθμομανίας» και «κυβέρνησης λογιστών» πρέπει επιτέλους να σταματήσει. Φαίνεται ότι ορισμένοι δεν κατανοούν σε ποιο ακριβώς

σημείο βρισκόμαστε, ποιές διεθνείς προκλήσεις αντιμετωπίζουμε ως χώρα. Η αναζήτηση ευφυολογημάτων είναι εύκολη υπόθεση. Το δύσκολο είναι να κάνεις την ελληνική οικονομία ανταγωνιστική στο νέο διεθνές περιβάλλον που διαμορφώνεται. Το δύσκολο είναι να ενταχθεί η χώρα ισότιμα στις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Το δύσκολο είναι να αντιμετωπίσεις την υπερχρέωση της χώρας. Το δύσκολο είναι να αντιμετωπίσεις τον παρασιτισμό, τη διαφθορά, την κοινωνία της συναλλαγής. Δεν είναι για χατήρι κανενός η προσπάθεια που κάνουμε. Δεν είναι για χατήρι του Μάαστριχτ, για παράδειγμα, η προσπάθεια για μείωση των δημοσίων ελλειμμάτων. Είναι για χατήρι δικό μας.

Δεν θέλουμε θυσίες χωρίς αντίκρυσμα. Άλλωστε τα αποτελέσματα της πολιτικής μας είναι ήδη ορατά και θα είναι ακόμα περισσότερο στο εγγύς μέλλον. Όταν σήμερα πετύχαμε το χαμηλότερο πληθωρισμό από το 1973, όταν στερεώσαμε τη δημοσιονομική πειθαρχία και διαφυλάσσουμε το εισόδημα, τί είναι άραγε όλα αυτά; Ποιών τη ζωή, άραγε, αφορούν; Η μείωση του πληθωρισμού είναι θετικό γεγονός πρώτα και κύρια για τα χαμηλά εισοδήματα.

**7. Λέτε ότι είστε μια σοσιαλιστική κυβέρνηση. Άλλοι βέβαια χαρακτηρίζουν την πολιτική σας ως «δεξιά». Αλήθεια, η περίφημη κοινωνική ευαισθησία πώς εκφράζεται στις επιλογές σας;**

Θα μου επιτρέψετε να πώ ότι δεν αποτελεί αριστερή ή προοδευτική ή φιλολαϊκή πολιτική το να μοιράζεις με ευκολία δισεκατομμύρια από δω και από κει, οδηγώντας τη χώρα σ' ένα νέο φαύλο κύκλο δανεισμού. Δεν είναι φιλολαϊκή πολιτική να δανείζεσαι για να ικανοποιείς αιτήματα για παροχές, φοροαπαλλαγές, επιχορηγήσεις και παραγραφές χρεών, γνωρίζοντας ότι το αποτέλεσμα θα είναι να βγεί ξινό σ' όλους.

Μια τέτοια στάση μπορεί να μας έκανε πιο αρεστούς μεσοπρόθεσμα. Ωστόσο δεν θα έδειχνε κοινωνική ευαισθησία, αλλά ένα επικίνδυνο πια λαϊκισμό.

Το κοινωνικό πρόσωπο της κυβέρνησης το υπηρετούμε όταν αφιερώνουμε πόρους στην ανάπτυξη, σε επενδύσεις που συνεπάγονται πρόσθετους πόρους για την αύξηση της απασχόλησης, για την κοινωνική πολιτική, για την παιδεία. Το κοινωνικό πρόσωπο το δείξαμε, όταν πήραμε μέτρα ελάφρυνσης των χαμηλοσυνταξιούχων, όταν μετατρέψαμε τον ΟΓΑ σε Ταμείο Κύριας Ασφάλισης των αγροτών και τιμαριθμοποιήσαμε την αγροτική σύνταξη.

Εμείς, την κοινωνική ευαισθησία, την δείχνουμε έμπρακτα με τις πολιτικές μας και όχι με φραστικά σχήματα που δεν κοστίζουν τίποτα.

**8. Κατά καιρούς εξαγγέλλετε την προώθηση του Κοινωνικού Διαλόγου. Ωστόσο, μπορεί να συμβιβαστεί ένας τέτοιος ανοικτός, ειλικρινής διάλογος, όταν και αν γίνει, όταν έχετε επιδείξει μέχρι στιγμής μια στάση άκαμπτη, μια στάση απόρριψης απέναντι σε κάθε αίτημα που σας έχει υποβληθεί αυτή την περίοδο;**

Τον κοινωνικό διάλογο δεν το εξαγγέλω κατά καιρούς, γενικώς και αφηρημένα, όπως λέτε. Έχει εξαγγελθεί και έχει ήδη αρχίσει.

Έχει αρχίσει πρώτα απ' όλα με τους αγρότες στο πλαίσιο του Εθνικού Συμβουλίου Αγροτικής Πολιτικής. Στο Υπουργικό Συμβούλιο, επίσης, συζητήσαμε εκτενώς την αναγκαιότητα θεσμικής λειτουργίας του κοινωνικού διαλόγου. Εμείς πιστεύουμε στην ενεργό στράτευση όλων των ζωντανών κοινωνικών δυνάμεων. Πιστεύουμε σε μια προωθητική για τον τόπο Κοινωνική Συμφωνία πάνω στις κεντρικές κατευθύνσεις της κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Δεν μας αρέσουν οι κινήσεις εντυπωσιασμού. Πιστεύουμε βαθύτερα στην αναγκαιότητα ενός τέτοιου διαλόγου και θα τον προωθήσουμε.

Το διάστημα αυτό λέτε ότι κρατήσαμε μια «στάση άκαμπτη». Ορισμένοι μάλιστα μας κατηγορούν για δήθεν «ανάληψη» κυβερνητική πολιτική και για «αυταρχική συμπεριφορά». Δημιουργείται συνειδητά μια ψευδής εικόνα. Όλοι γνωρίζουν ότι συζητήσαμε εξαντλητικά και με τους εκπαιδευτικούς και με τους αγρότες και με τις κοινωνικές ομάδες που πρόβαλαν μια σειρά αιτημάτων αυτήν την περίοδο. Σε αρκετές περιπτώσεις έγιναν σημαντικά βήματα από την κυβέρνηση. Ωστόσο, τα βήματα αυτά δεν μπορούσαν να είναι τέτοια που να ανατρέπουν μια συνολική στόχευση της πολιτικής μας.

Αυτό δεν δείχνει ακαμψία. Δείχνει στάση σοβαρότητας και ευθύνης.

**9. Πώς συμβιβάζεται η αναγέννηση του τόπου, κ.Πρωθυπουργέ, με εκπαιδευτικούς που έχουν τις μικρότερες απολαβές απ' όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Μπορεί με τέτοιες συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών να προχωρήσει ο εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος;**

Σήμερα είναι σ' όλους φανερό ότι είναι αναγκαία, περισσότερο παρά ποτέ, μια ριζοσπαστική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Είναι βαθιά πεποίθησή μας ότι ο εκσυγχρονισμός θα καταστεί μια ουτοπία, αν δεν δημιουργηθεί κατ' αρχάς μια νέα κατάσταση στην Παιδεία. Αυτή προϋποθέτει αναμφίβολα έναν αναβαθμισμένο ρόλο, πρώτα και κύρια των Ελλήνων εκπαιδευτικών, των ανθρώπων που έχουν αναλάβει να μορφώσουν τα παιδιά μας, που έχουν αναλάβει να τα διαμορφώσουν ως χαρακτήρες και ως αυριανούς πολίτες.

Ως κυβέρνηση, ασφαλώς και δεν είμαστε ευχαριστημένοι με την οικονομική κατάσταση των εκπαιδευτικών στην πατρίδα μας. Ωστόσο, πρέπει να τονίσουμε ότι τα τελευταία χρόνια υπήρξε μια σχετική βελτίωση των απολαβών τους. Φέτος, επίσης, εξαντλήσαμε όλα τα περιθώρια που είχαμε προς αυτήν την κατεύθυνση στο πλαίσιο του προϋπολογισμού. Οι αυξήσεις στις αποδοχές των καθηγητών για το '97 ξεπερνούν κατά μέσο

όρο το 13% με πληθωρισμό 6,5%. Και αυτό, στα όρια στα όρια της αντοχής της οικονομίας μας, σημαίνει αναγνώριση του ρόλου των εκπαιδευτικών. Άλλα περιθώρια δεν είχαμε.

**10. Συχνά αναφέρεσθε στην ανάγκη αναδιάρθρωσης του αγροτικού τομέα. Δεν σας φαίνεται ότι αυτές οι γενικές αναφορές ενισχύουν τα αισθήματα ανασφάλειας για το μέλλον στους Έλληνες αγρότες;**

Γνωρίζουμε ότι υπάρχουν φοβίες και ανασφάλειες για το μέλλον, ότι υπάρχουν προβλήματα. Πρέπει όλοι να συνειδητοποιήσουμε ότι η αγροτική οικονομία έχει μπει σε μια φάση μετάλλαξης, ότι η ανάγκη για αναδιάρθρωση του αγροτικού τομέα είναι άμεση και επιτακτική. Σίγουρα δεν πρόκειται για μια απλή υπόθεση. Είναι, όμως, ο μοναδικός τρόπος ισχυροποίησης της υπαίθρου. Πρέπει επίσης να αντιληφθούμε ότι με μια στάση υπερπροστατευτισμού, με τη λογική των διαρκών επιδοτήσεων και εγγύησης τιμών και εισοδημάτων δεν υπάρχει μέλλον. Αυτή η προσπάθεια εξάντλησε τις δυνατότητές της από την εξέλιξη της διεθνούς οικονομίας και από την εξέλιξη της ίδιας της ελληνικής οικονομίας. Αυτή είναι η αλήθεια.

Χρειάζεται, επομένως, μια συντονισμένη προσπάθεια στο πλαίσιο μιας Εθνικής Αγροτικής Στρατηγικής. Ο αγροτικός πληθυσμός πρέπει να κατανοήσει ότι χρειάζονται προσπάθειες απ' όλους, άρα και από τους ίδιους. Πρέπει να πεισθεί ότι η κυβέρνηση καταβάλλει προσπάθειες, ώστε να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι οποίες επιπτώσεις. Πρέπει να αισθανθεί ότι η κυβέρνηση θα βρίσκεται στο πλάι του.

**11. Αναφέρατε πρόσφατα στη Βουλή απαντώντας σε σχετική ερώτηση του κ. Μιλτιάδη Έβερτ ότι το κλειδί των εξελίξεων για το Σκοπιανό δεν το έχουμε εμείς. Τι υπονοείτε; Μήπως επί της ουσίας έχετε**

**αποδεχθεί -χωρίς να το δηλώνετε- μια συμβιβαστική λύση για το όνομα;**

Είναι γνωστό ότι με την ΠΓΔΜ συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις για την εξεύρεση λύσης στο θέμα του ονόματος. Εμείς, από την πλευρά μας, θέλουμε να υπάρξει λύση ώστε οι σχέσεις των δύο χωρών μας να αναπτύξουν την πλήρη δυναμική τους. Η Ενδιάμεση Συμφωνία ήταν οπωσδήποτε ένα βήμα. Το βήμα όμως αυτό θα μείνει ασφαλώς ημιτελές, εάν δεν επιλυθεί και το θέμα του ονόματος. Αυτό πρέπει να είναι σαφές στην άλλη πλευρά. Είναι σαφές επίσης ότι για να επιλυθεί ένα θέμα, δεν αρκούν οι προθέσεις της μιας πλευράς. Χρειάζονται αμοιβαίες προσπάθειες προσέγγισης. Αυτό τόνισα στην πρόσφατη συζήτηση στη Βουλή, στην οποία αναφέρεσθε.

**12.Ωστόσο, δέχεσθε έντονη κριτική και από πολλές πλευρές συνολικά για την ακολουθούμενη εξωτερική πολιτική. Άλλοι σας κατηγορούν ότι υποκύπτετε στο λάθος της διγλωσσίας. Άλλοι ισχυρίζονται ότι είναι διαφορετική η εξωτερική πολιτική που θα ήθελε να ακολουθήσει ο κ.Σημίτης, αλλά οι εσωκομματικές ισορροπίες και η παρουσία του «πατριωτικού» ΠΑΣΟΚ δεν του το επιτρέπουν. Άλλοι τέλος εντοπίζουν μια υποκρύπτουσα ενδοτικότητα.**

Δεν μπορεί, αντί να κάνουμε άλματα προς το μέλλον, ορισμένοι να θέλουν να τρέχουμε ολοταχώς προς το παρελθόν. Στην Ελλάδα, εν έτει 1997, δεν μπορούμε να δεχθούμε την επανάληψη μιας συζήτησης για «πατριώτες» από τη μια και «ενδοτικούς», «μειοδότες» από την άλλη.

Αυτή τη συζήτηση δεν μπορούμε να την δεχθούμε όχι μόνο μέσα στα πλαίσια του ΠΑΣΟΚ και της κυβέρνησης, αλλά και γενικότερα.

Δεν υπάρχουν «εθνικόφρονες» και «αντεθνικώς» σκεπτόμενοι. Αυτοί είναι διαχωρισμοί του παρελθόντος, θυμίζουν άλλες εποχές. Η Ελλάδα δεν έχει ανάγκη από αυτοχαρακτηριζόμενους «προστάτες του έθνους».

Ας δείξουμε όλοι τον πατριωτισμό μας με τη συμβολή μας στη δημιουργία μιας νέας, σύγχρονης, ισχυρής Ελλάδας.

Όσοι μιλάνε για διγλωσσία της κυβέρνησης στα θέματα εξωτερικής πολιτικής, προσφέρουν δίχως αμφιβολία κακές υπηρεσίες στην προώθηση των ελληνικών απόψεων σε διεθνές επίπεδο. Δημιουργούν δε, αδικαιολόγητα, συγχύσεις και ανησυχία στον ελληνικό λαό.

Θα πρέπει επιτέλους τα θέματα εξωτερικής πολιτικής να σταματήσουν να είναι αντικείμενο δημαγωγίας και μικροκομματικής εκμετάλλευσης. Αρκετά το έχουμε πληρώσει ως χώρα.

**13.Υπάρχει μια αίσθηση «αμυντισμού» στην ακολουθούμενη εξωτερική πολιτική, στις διεθνείς παρεμβάσεις της χώρας. Όταν για παράδειγμα αμυνόμεθα διπλωματικά έναντι του κράτους των Σκοπίων, πώς μπορούμε να ακολουθήσουμε μια διαφορετική πολιτική στα Βαλκάνια αξιοποιώντας το συγκριτικό πλεονέκτημά μας ότι η Ελλάδα είναι την ώρα αυτή ο σταθεροποιητικός παράγων της αποσταθεροποιημένης ευρύτερης Βαλκανικής;**

Πολλές φορές έχω ακούσει για το ότι δεν προωθούνται πολιτικές ενίσχυσης του ρόλου και της παρουσίας της χώρας στα Βαλκάνια. Κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Ξέρετε οι χώρες των Βαλκανίων έχουν επιλέξει τη σύναψη σχέσεων με την Ε.Ε, της οποίας η Ελλάδα είναι το μόνο μέλος στην περιοχή. Αυτό σημαίνει, στην πράξη, μια σειρά από ενέργειες, οι οποίες δεν είναι πάντα θεαματικές αλλά απαραίτητες για την πρόοδο αυτών των σχέσεων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η συνεργασία μας και η συμβολή μας στη δημιουργία των διαβαλκανικών οδικών, ενεργειακών και επικοινωνιακών δικτύων, καθώς και των κοινοτικών προγραμμάτων PHARE, INTERREG, TASSI.

Επεξεργαστήκαμε επίσης ένα συγκεκριμένο σχέδιο που θα βοηθάει στη συντονισμένη δράση για τη δημιουργία συνθηκών οικονομικής και

κοινωνικής σταθερότητας στα Βαλκάνια. Προωθούμε επίσης την δημιουργία υποδομής επικοινωνιών σε συνεργασία με την Ε.Ε, την ανάπτυξη στερεών διμερών και πολυμερών σχέσεων, όπου ιδιαίτερη σημασία έχει η Διαβαλκανική.

Παρά τις δυσκολίες, πάντως, είμαι αισιόδοξος όσον αφορά το μέλλον των ισότιμων σχέσεών μας με τα Βαλκάνια. Οι βαλκανικές χώρες θα ξεπεράσουν την κρίση τους και θα έχει χαραχθεί στη μνήμη τους ότι η χώρα μας τις αντιμετώπισε με σεβασμό και αξιοπρέπεια.

**14.Υπάρχει το μέγα θέμα των Ελληνοτουρκικών σχέσεων. Είναι γεγονός ότι έχει προσλάβει διαστάσεις η φημολογία περί επικείμενου ελληνοτουρκικού πολέμου. Πόσο βάση έχουν όλα αυτά και μέχρι ποιού βαθμού εκφράζεται απλά μια τακτική πιέσεων από την Ουάσιγκτον;**

Η Τουρκία, με όλες τις κινήσεις που κάνει επιβεβαιώνει τη στρατηγική της έντασης, την οποία η ίδια έχει επιλέξει. Μέσα από αυτή τη στρατηγική, θέλει να προωθήσει τις απαράδεκτες αξιώσεις που προβάλλει σε βάρος της χώρας μας και του Ελληνισμού. Και επειδή ακριβώς, λέγονται και γράφονται πολλά για τη στάση των συμμάχων και εταίρων μας έναντι Ελλάδας-τουρκίας, ασφαλώς και παρακολουθούμε, με προσοχή μια σειρά κινήσεων και δηλώσεων τόσο από πλευράς Αμερικανών αξιωματούχων, όσον και από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα πρέπει, ωστόσο, όλοι ανεξαιρέτως να κατανοήσουν ότι δεν μπορεί να υπάρχει ένα διαφορετικό μέλλον στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, ούτε επίλυση του Κυπριακού, εάν η Τουρκία δεν αλλάξει στάση. Δυστυχώς, με τη στάση τους, πολλές φορές, δεν ασκούν την πρέπουσα επιρροή τους προς την Τουρκία, προκειμένου η τελευταία να αλλάξει στάση και να αρχίσει να συμπεριφέρεται σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο και τη διεθνή πρακτική.

Η δική μας δύναμη είναι η ψυχραιμία και η σύνεση, είναι η εμμονή μας στο Διεθνές Δίκαιο και στις Διεθνείς Συμφωνίες και Συνθήκες. Αυτή είναι η

απαρέγκλιτη εφαρμογή της πολιτικής μας, παράλληλα με την ενίσχυση της αποτρεπτικής μας δύναμης.

Εμείς επιδιώκουμε τη σταθερότητα, την ασφάλεια και την ειρήνη. Επιδιώκουμε την εξεύρεση μιας βιώσιμης και δίκαιης λύσης του Κυπριακού, καθώς και την τήρηση των Κανόνων του Διεθνούς Δικαίου και των Διεθνών Συμφωνιών και Συνθηκών.

Από τις θέσεις αυτές, δεν πρόκειται να αποκλίνουμε, ούτε πρόκειται να παρασυρθούμε στον ξέφρενο παροξυσμό, στον οποίο έχει παρασυρθεί η Τουρκία.

**15. Ποιά είναι η στρατηγική της Ελλάδας σ' αυτό το θέμα στην κατάσταση που διαμορφώνεται; Υπάρχει τώρα πιά μια πρόσθετη δυσκολία. Οι πρόσφατες δηλώσεις αμερικανών αξιωματούχων (Ουίλιαμ Κοεν, Μάικ Μάκερι) αν μη τι άλλο ενθαρρύνουν αναμφίβολα την Τουρκία στη συνέχιση της επιθετικής πολιτικής της.**

Το σύνολο της πολιτικής μας έχει ως κεντρικό στόχο την ανατροπή και την αποδυνάμωση της τουρκικής επιθετικότητας. Με τις διπλωματικές μας πρωτοβουλίες, σε συνδυασμό με την αποφασιστική ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης της χώρας, δημιουργούμε ένα σταθερό και λειτουργικό πλαίσιο ασφάλειας των ζωτικών εθνικών δικαίων και δικαιωμάτων.

Πολιτική μας είναι ο συνδυασμός της διπλωματικής αποθάρρυνσης και της αποτελεσματικής αποτροπής της τουρκικής επιθετικότητας. Η συνεχής και έντονη κινητοποίησή μας σ' όλους τους Διεθνείς Οργανισμούς, η ενεργοποίηση του Ελληνισμού απ' άκρη σ' άκρη του πλανήτη, αποσκοπούν στη δημιουργία ενός δικτύου στήριξης των θέσεών μας.

**16. Πολλοί ισχυρίζονται ότι το μεγάλο πρόβλημα του Σημίτη είναι το ίδιο το ΠΑΣΟΚ. Άλλοι μιλάνε για αριστερό και δεξιό ΠΑΣΟΚ, άλλοι για ΠΑΣΟΚ της παρακμής και εκσυγχρονιστικό ΠΑΣΟΚ. Τελικά πιστεύετε πραγματικά ότι το κόμμα σας μπορεί να ανταποκριθεί και να στηρίξει ενεργά την προσπάθεια εκσυγχρονισμού του τόπου;**

Δεν κατανοώ καμμία ταμπέλα που χωρίζει τα μέλη και στελέχη του ΠΑΣΟΚ. Δεν συμφωνώ επίσης με σκιαμαχίες χαρακτηρισμών, δίχως κανένα πολιτικό και ιδεολογικό αντίκρουσμα. Κανείς στο ΠΑΣΟΚ δεν είναι πιο αριστερός ή πιο πατριώτης ή πιο φιλολαϊκός από τον άλλο. Το ΠΑΣΟΚ είναι το μεγάλο, ενιαίο, σοσιαλιστικό κόμμα της Κεντροαριστεράς, που πήρε πριν λίγους μήνες την πολιτική εντολή του ελληνικού λαού να οδηγήσει την Ελλάδα στην ανάπτυξη, την πρόοδο και την κοινωνική δικαιοσύνη. Έχουμε χρέος να κάνουμε την Ελλάδα ισχυρή, ισότιμη στην Ευρώπη, με φωνή και κύρος. Αυτό θα το πετύχουμε όλοι μαζί με την ενότητά μας.

Έχουμε μπει σε μια νέα εποχή, η οποία απαιτεί νέους προσανατολισμούς, νέες προσεγγίσεις. Υπάρχουν νέες προοπτικές, νέες προκλήσεις μπροστά μας. Δεν είναι αρνητικό το γεγονός πως υπάρχουν διαφορετικές απόψεις. Αυτό δείχνει ότι το ΠΑΣΟΚ αναζητά, προιβληματίζεται, απορρίπτει τη δογματική προσήλωση σε σχήματα και ιδέες του παρελθόντος. Αυτό δείχνει ότι το ΠΑΣΟΚ είναι ένα κόμμα δημοκρατικό, ζωντανό, ένα κόμμα που βιώνει μια νέα συλλογικότητα. Οι θέσεις μας είναι αποτέλεσμα διαδικασιών, συγκλίσεων και σύνθεσης των διαφορετικών απόψεων. Με διαδικασίες, λοιπόν, ανοικτές, δημοκρατικές καταλήγουμε και θα καταλήγουμε σε κατευθύνσεις, που θα μας επιτρέπουν να τιμήσουμε τις δεσμεύσεις μας απέναντι στο λαό. Θα καταλήγουμε σε υλοποιήσιμες, ρεαλιστικές και ριζοσπαστικές πολιτικές που προωθούν τον εκσυγχρονισμό. Και αυτό αφορά όλο το ΠΑΣΟΚ.

**17.Τελικά, πολλοί αναρωτιούνται: Το αποτέλεσμα θα είναι η «σημιτοποίηση» του ΠΑΣΟΚ ή η «πασοκοποίηση» του Σημίτη;**

Το αποτέλεσμα της προσπάθειας που κάνουμε όλο αυτό το διάστημα θα είναι το ΠΑΣΟΚ του μέλλοντος, το ΠΑΣΟΚ των νέων ιδεών και των ανοικτών οριζόντων. Το αποτέλεσμα θα είναι ένα σύγχρονο Κόμμα του δημοκρατικού σοσιαλισμού, που θα δείξει στην πράξη ότι έχει τη δύναμη να αναμορφώνεται το ίδιο για να μπορέσει να αναμορφώσει και την Ελλάδα, για να οδηγήσει τη χώρα στη νέα εποχή.

Δεν αντιπαλεύουν κάποιοι με κάποιους στο ΠΑΣΟΚ. Στην ουσία αντιπαλεύουμε μ' ό,τι μας κρατάει στάσιμους, μ' ό,τι διακυβεύει τη δυνατότητα της πολιτικής επικυριαρχίας μας, μ' ό,τι μας εμποδίζει να είμαστε ωφέλιμοι για τη χώρα.

**18.Και με «καλαμοκαβαλάρηδες» τί γίνεται κύριε Πρόεδρε;**

Θεωρώ ότι δεν έχει κανένα πολιτικό νόημα μια τέτοια συζήτηση. Το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται μπροστά σε μεγάλες προκλήσεις. Έχει ανάγκη από γόνιμες συζητήσεις, αναζητήσεις νέων ιδεών, πολιτικών και πρακτικών. Βιώνει αυτή την περίοδο μια πρωτόγνωρη συλλογικότητα. Το Ε.Γ συνεδριάζει τακτικά, η Κ.Ε άρχισε να επεξεργάζεται σε ειδικές συνεδριάσεις πολιτικές ανά θέμα και ανά τομέα δράσης. Υπάρχουν Τομείς Εργασίας στο Κόμμα και όλα τα στελέχη καλούνται να συμβάλλουν έμπρακτα στην προσπάθεια αναμόρφωσης του ΠΑΣΟΚ. Εκεί κρινόμαστε όλοι.

Φαινόμενα κυβερνητικής και κομματικής αλλαζονείας έχουμε ζήσει όλοι σε εντελώς διαφορετικές εποχές. Δεν θα επιτρέψουμε την αναβίωσή τους από κανένα και εξ' ονόματος κανενός. Ο δρόμος για ένα νέο, σύγχρονο, αναμορφωμένο, συλλογικό ΠΑΣΟΚ είναι ο δρόμος μας. Σ' ένα τέτοιο Κόμμα δεν μπορεί να υπάρχει οξυγόνο για τυχόν «καλαμοκαβαλάρηδες».

**19.Και με την ανασυγκρότηση τί γίνεται; Μοιάζει πιά με «μαγική εικόνα».**

Είναι γεγονός, ότι την τελευταία δεκαετία κατ' επανάληψη η Κ.Ε και το Ε.Γ έθεσαν το στόχο της ανασυγκρότησης του Κόμματος -με διαφορετική κάθε φορά ονομασία- χωρίς ποτέ αυτή η προσπάθεια να φτάνει μέχρι το τέλος. Το γεγονός αυτό και οι όποιες καθυστερήσεις παρατηρούνται στην προσπάθεια που κάνουμε αυτήν την περίοδο σαφώς απογοητεύουν τα μέλη του κόμματος.

Ωστόσο, στη συγκυρία αυτή, η ανασυγκρότηση αποκτά μια νέα διάσταση και σημασία. Είναι κλειδί για τη μελλοντική μας πορεία. Δεν αποτελεί ένα απλό οργανωτικό εγχείρημα. Πρόκειται για μια πολιτική διαδικασία, ώστε να διαφύγουμε τον κίνδυνο ενός κόμματος παραγόντων, προυχόντων, διαχείρισης και νομής της εξουσίας.

Ώστε να γίνουμε το Κόμμα των ενεργών πολιτών, με κοινωνική ευθύνη, το Κόμμα των ζωντανών δυνάμεων της πατρίδας μας.

Ήδη προωθούνται νέα σχήματα και νέα μέτρα, ώστε να στηρίζονται και οι αναγκαίες νέες δράσεις. Οι θεματικές οργανώσεις, οι διευρυμένες Νομαρχιακές Επιτροπές, το άνοιγμα των διαδικασιών στην κοινωνία, η θέσπιση των ασυμβίβαστων αποτελούν ένα νέο δείγμα γραφής.

Όχι! Αυτή τουλάχιστον τη φορά η ανασυγκρότηση δεν θα επιτρέψουμε να γίνει μια «μαγική εικόνα». Δεν θα επιτρέψουμε το ΠΑΣΟΚ να μπει σ' ένα δρόμο μαρασμού και αυτοαναίρεσής του.

**20.Προβάλλετε από την πρώτη στιγμή της εκλογής σας την ανάγκη ανασύνθεσης της Κεντροαριστεράς, ως βασική πολιτική επιλογή σας. Ωστόσο, λείπουν οι συγκεκριμένες πρωτοβουλίες τόσο εκ μέρους σας, όσο και εκ μέρους συνολικά του ΠΑΣΟΚ.**

Η πρόταση για την Κεντροαριστερά έχει μία τεράστια κοινωνική και πολιτική δυναμική, ως μια στρατηγική πρόταση στη νέα ιστορική περίοδο που διανύουμε. Είναι πρόκληση για μια νέα σύνθεση οράματος, ιδεών και

προγράμματος σ' ένα νέο πολιτικό σχέδιο δημοκρατικής ανανέωσης και προοδευτικού εκσυγχρονισμού της χώρας. Είναι πρόκληση για τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου, ριζοσπαστικού εκσυγχρονιστικού πλειοψηφικού ρεύματος στην ελληνική κοινωνία.

Ο διάλογος για την Κεντροαριστερά πρέπει να αρχίσει και θα αρχίσει άμεσα. Με τέτοιο, ωστόσο, τρόπο που να μην απευθύνεται απλά σε κάποιες ηγεσίες, αλλά να αγκαλιάζει το σύνολο των πολιτών του προοδευτικού χώρου, ομάδες στελεχών, πρόσωπα και ζωντανές δυνάμεις της ελληνικής κοινωνίας.

Η ευθύνη του ΠΑΣΟΚ για το άνοιγμα ενός δημόσιου, ισότιμου και ειλικρινούς διαλόγου οπωσδήποτε είναι μεγάλη. Και απέναντι σ' αυτή θα ανταποκριθεί με πρωτοβουλίες και προτάσεις, που δεν θα επαναφέρουν παλιές καχυποψίες και παλιά πρότυπα. Με κινήσεις που θα ανακοινωθούν και θα πραγματοποιηθούν την κατάλληλη στιγμή ώστε να είναι και αποτελεσματικές. Το 1997 θα είναι χρόνια σταθμός για την ανασύνθεση της Κεντροαριστεράς.

**21. Έντονες, πάντως, είναι και οι αμφισβητήσεις από την πλευρά του ΣΥΝ. Ισχυρίζονται ότι θυμάστε την Κεντροαριστερά, όταν η κυβέρνηση συναντά δυσκολίες. 'Οτι αναζητάτε «αριστερά άλλοθι», για μια κατ' ουσίαν «δεξιά πολιτική».**

Αν θέλουμε να συμβάλλουμε στη δημιουργία μιας νέας κατάστασης, θα πρέπει όλοι να αφήσουμε λογικές του παρελθόντος. Με αλαζονία, με αντιλήψεις κομματικής αλληλοδιείσδυσης και λογική συσχετισμών δεν θα μπορέσουμε να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες χιλιάδων ανθρώπων της Αριστεράς και του ευρύτερου προοδευτικού χώρου που ήδη επικοινωνούν, αλληλοεπηρεάζονται και αλληλοτροφοδοτούνται σε οράματα, ιδέες και δράση.

Σήμερα χρειάζεται μια πρωτοβουλία μακράς πνοής. Απέναντι σ' αυτήν την απαίτηση πρέπει οι ηγεσίες να ανταποκριθούν. Μια μονότονη επανάληψη των ίδιων επιχειρημάτων δεν βοηθάει σε τίποτα.

Όταν προβάλαμε προεκλογικά την πρόταση για το άνοιγμα ενός τέτοιου διαλόγου, μας απηύθυναν την κατηγορία της πρόθεσης για λεηλασία ψήφων. Όταν την προβάλουμε τώρα πέντε μήνες μετά τις εκλογές και τρισήμισι χρόνια πριν τις επόμενες, απαντούν ότι ψάχνουμε για «αριστερά άλλοθι» στην υποτιθέμενη αντιλαϊκή πολιτική μας. Εν πάση περιπτώσει με «σύνδρομο του παρελθόντος» δεν οικοδομείς το μέλλον.

**22. Σε ενάμιση περίπου χρόνο πραγματοποιούνται Δημοτικές και Νομαρχιακές Εκλογές. Για πρώτη φορά τόσο πολύ πριν έχει ανοίξει η συζήτηση για τις συνεργασίες που θα επιδιωχθούν απ' όλες τις πολιτικές δυνάμεις και ασφαλώς και από το ΠΑΣΟΚ. Για πρώτη φορά τόσο πριν έχει ανοίξει η συζήτηση ακόμα και για τα πρόσωπα. Για τον Δήμο Αθήνας συζητιέται για παράδειγμα έντονα η υποψηφιότητα της κ.Μαρίας Δαμανάκη, ενώ και ο κ.Κώστας Σκανδαλίδης εξεδήλωσε σχετικό ενδιαφέρον.**

Ενάμιση χρόνος είναι ίσως μικρό χρονικό διάστημα, είναι όμως πολύ μεγάλο για την πολιτική. Τιμώ ιδιαιτέρως την κ.Μαρία Δαμανάκη για την συμβολή της στην πολιτική ζωή του τόπου. Έχει αναμφίβολα σημαντική παρουσία στη Βουλή, αλλά και στην αυτοδιοίκηση, στους αγώνες για την πρόοδο και την κοινωνική δικαιοσύνη, αλλά και τις προσπάθειες για την οικοδόμηση μιας σύγχρονης Αριστεράς στην χώρα μας. Τιμώ επίσης τον Κώστα Σκανδαλίδη για την προσφορά του στο ΠΑΣΟΚ όλα αυτά τα χρόνια και την συμβολή του στην πορεία αναμόρφωσης του ΠΑΣΟΚ. Θεωρώ ωστόσο ότι κάθε συζήτηση αυτήν την ώρα είναι μάλλον πρόωρη. Θεωρώ ότι μια συζήτηση που περιορίζει το όλο θέμα σε μια απλή ανταλλαγή απόψεων για πρόσωπα δεν βοηθάει.

Οι Δημοτικές και Νομαρχιακές Εκλογές εκλέγουν, ασφαλώς, πριν π' όλα, τοπικούς άρχοντες, τοπικούς εκπροσώπους. Τα κόμματα θα πρέπει να συμβάλλουν επομένως σε μια αναζωογόνηση της πολιτικής διαδικασίας μέσα στις ίδιες τις τοπικές κοινωνίες. Αυτές λοιπόν θα πρέπει να επιλέξουν τους κατά τεκμήριο πιο ικανούς να τις εκπροσωπούν. Τα κόμματα δεν μπορεί με τον τρόπο λειτουργίας και δράσης τους να δημιουργούν την αίσθηση ότι όλα προαποφασίζονται σε απόμακρες από τον λαό κομματικές διαδικασίες ή ακόμα χειρότερα με διαδικασίες παρασκηνίου.

Οι εκλογές στους Δήμους και τις Νομαρχίες πρέπει να αποτελέσουν σταθμό στην πορεία της αποκέντρωσης. Αυτό, πριν απ' όλα, σημαίνει ότι χρειάζεται μια μεγάλη, δημόσια συζήτηση για Προγράμματα, για Νέες ιδέες, για νέες αναπτυξιακές προτάσεις και πολιτικές. Σ' αυτό το γόνιμο πεδίο μπορεί να αναζητηθεί και «ο κοινός τόπος», για πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις που έχουν διαφορετικές αφετηρίες και διαδρομές.

Σ' αυτό το γόνιμο πεδίο αναζήτησης λύσεων για τα τοπικά προβλήματα και τις νέες προοπτικές μπορούν να συζητηθούν και οι δυνατές συνεργασίες, αλλά και τα πρόσωπα που μπορούν να τις εκφράσουν.

Ιδιαίτερα για τις δυνάμεις της Κεντροαριστεράς, με την ιδιαίτερη ακόμα και ιστορικά ευαισθησία απέναντι στην αυτοδιοίκηση. Η πορεία μέχρι τις εκλογές αποτελεί μια πρόκληση. Αποτελεί μια πρόκληση για διάλογο, για νέο προγραμματικό λόγο, νέο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης για την χώρα.

**23.Αμέσως μετά την κατάρρευση των καθεστώτων του υπαρκτού σοσιαλισμού θεωρήθηκε -παρά το ότι η Ελλάδα ήταν προνομιακή συνομιλήτρια αυτών των χωρών- αυτονόητο ότι η χώρα μας θα παίξει έναν ιδιαίτερο ρόλο στα Βαλκάνια. Ωστόσο, για μεγάλο χρονικό διάστημα, πορεύθηκε η Ελλάδα περισσότερο ως μέρος του**

**βαλκανικού προβλήματος, παρά ως μέλος της Ε.Ε. που είναι και βαλκανική χώρα. Σήμερα υπάρχει επεξεργασμένη βαλκανική πολιτική; Αν ναι, τι στόχους έχει; Σε ποιες αρχές βασίζεται; Ποιοι είναι οι κατευθυντήριοι άξονες;**

Βασική θέση της Ελληνικής Κυβέρνησης είναι η ύπαρξη ασφάλειας, σταθερότητας και ανάπτυξης στα Βαλκάνια και την Ανατολική Μεσόγειο. Θέλουμε στον 21<sup>ο</sup> αιώνα οι λαοί της περιοχής να διοχετεύουν τη δράση τους για καλυτέρευση των συνθηκών ζωής τους. Αυτός είναι ο βασικός στρατηγικός μας στόχος.

Οι χώρες των Βαλκανίων έχουν επιλέξει τη σύναψη σχέσεων με την Ε.Ε., της οποίας η Ελλάδα είναι το μόνο μέλος στην περιοχή. Είναι φυσικό, λοιπόν, να λειτουργούμε σε μία σειρά από επίπεδα ως συνδετικός κρίκος. Αυτό σημαίνει στην πράξη μία σειρά από ενέργειες, οι οποίες δεν είναι πάντα θεαματικές αλλά απαραίτητες για την πρόοδο αυτών των σχέσεων. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η συνεργασία μας και η συμβολή μας στη δημιουργία των διαβαλκανικών δικτύων (οδικών, ενεργειακών, επικοινωνιακών), καθώς και των κοινοτικών προγραμμάτων PHARE, INTERREG, TASSIS.

Το σημαντικότερο αυτή τη στιγμή όμως, είναι η ανάληψη μιας συντονισμένης δράσης για τη δημιουργία συνθηκών οικονομικής και κοινωνικής σταθερότητας στα Βαλκάνια. Επεξεργαζόμαστε συγκεκριμένο σχέδιο, το οποίο θα υποβληθεί στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 24<sup>ης</sup> Φεβρουαρίου και με το οποίο προτείνουμε τη συνεργασία της Ε.Ε., του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων καθώς και των Club του Λονδίνου και του Παρισιού, ώστε να υπάρξει αρωγή με πολιτική προοπτική στις βαλκανικές χώρες, οι οποίες δοκιμάζονται σήμερα. Εάν δεν υπάρξει ένα νέο σχέδιο Marshal για τα Βαλκάνια, θα είναι πολύ δύσκολο οι χώρες αυτές να αποκτήσουν τη σταθερότητα που είναι αναγκαία, τόσο για τις ίδιες όσο και για την Ε.Ε., τις Η.Π.Α. και τη Ρωσία.

**21.Τι πρέπει να αλλάξει στην ως τώρα εθνική στάση μας και στον προγραμματισμό για να ανταποκριθεί η Ελλάδα στην ιστορική πρόκληση της απόκτησης βαλκανικού μέλλοντος**

Είμαι αισιόδοξος όσον αφορά το μέλλον των σχέσεών μας με τα Βαλκάνια. Πιστεύω ότι στις δεκαετίες που έρχονται θα κατορθωθεί να ξεπεραστούν οι όποιες αντιθέσεις υπάρχουν ακόμα στον βαλκανικό χώρο και οι συνθήκες συνεργασίας και επικοινωνίας θα δημιουργήσουν ένα νέο μέλλον για τους βαλκανικούς λαούς. Βασική προτεραιότητά μου είναι η ανάπτυξη στην Ελλάδα των κρατικών και ιδιωτικών δυνάμεων εκείνων που θα συμβάλουν προς την κατεύθυνση αυτή. Ήδη λειτουργούν μία σειρά από διυπουργικές επιτροπές, ώστε να υπάρχει ο αναγκαίος συντονισμός στις βαλκανικές μας δράσεις. Συγκεκριμένοι στόχοι μας είναι η δημιουργία υποδομής επικοινωνιών σε συνεργασία με την Ε.Ε., η ανάπτυξη στερεών διμερών και πολυμερών σχέσεων, όπου ιδιαίτερη σημασία έχει η Διαβαλκανική (η επόμενη συνάντηση θα γίνει στη Θεσσαλονίκη τον Σεπτέμβριο) και η ανάληψη πολιτικών πρωτοβουλιών, όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο, ώστε να υπερκεραστούν υπάρχοντα προβλήματα.

**22.Η οικονομία προηγείται και προετοιμάζει το έδαφος για διπλωματικά ανοίγματα και πολιτικές κινήσεις, οι επιχειρηματίες άνοιξαν το δρόμο. Αν οι βαλκανικές χώρες θεωρούνται μία «ενδοχώρα», μία «αγορά- διέξοδος» για την ελληνική οικονομία, θεωρείτε, κ. Πρόεδρε, ικανοποιητικά όσα έγιναν και γίνονται από την πλευρά του κράτους; Παρέχεται επιχειρησιακή υποστήριξη; (π.χ. ασφαλίσεις επενδύσεων, εξαγωγικές πιστώσεις, ιδρύσεις εμπορικών εταιριών (trading companies) εξειδικευμένων, κατά**

**κλάδο, οικονομικών δραστηριοτήτων, κ.ά.); Υπάρχουν πολιτικές πρωτοβουλίες στα «σκαριά»;**

Δε συμφωνώ με τον όρο «ενδοχώρα» ή «αγορά - διέξοδος» για την ελληνική οικονομία. Εκφράζουν μία πολιτική και οικονομική αντίληψη, όχι μόνο ξεπερασμένη αλλά και επικίνδυνη. Στο σημερινό κόσμο όπου οι αλληλεξαρτήσεις είναι δεδομένες, αλλά και ιδιαίτερα στο βαλκανικό χώρο που ιστορικά είναι ευαίσθητος σε σχέσεις ανισότητας, η Ελλάδα επιδιώκει την ισότιμη συνεργασία. Εξάλλου και η ελληνική εμπειρία, μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, μας δείχνει ότι οι βαλκανικές χώρες θα ξεπεράσουν την κρίση τους. Θέλουμε η εποχή αυτή της εξόδου από την κρίση να χαραχθεί στη μνήμη των βαλκανικών λαών ως μία εποχή που η χώρα μας τους αντιμετώπισε με σεβασμό και αξιοπρέπεια.

Όσον αφορά την υποστήριξη που παρέχει το κράτος σε επιχειρήσεις...

**23.Υπάρχουν προβλέψεις, προτάσεις ή πολιτικές της Ε.Ε. για ανάπτυξη μιας ενιαίας υποδομής στη Βαλκανική, ιδιαίτερα στις μεταφορές και τις επικοινωνίες ;**

Η δημιουργία των διευρωπαϊκών δικτύων στην Ανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη είναι μία πολύ σημαντική εξέλιξη. Με την ολοκλήρωσή τους, η απόσταση από το Δούναβη στο Αιγαίο θα καλύπτεται οδικά σε τέσσερις ώρες, ενώ ο αυτοκινητόδρομος 9 θα συνδέει την Πετρούπολη, τη Μόσχα και το Κίεβο με τη Θεσσαλονίκη και την Αλεξανδρούπολη. Ο αγωγός φυσικού αερίου, καθώς και ο σχεδιαζόμενος αγωγός πετρελαίου Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολης θα καταστήσουν την περιοχή μας ενεργειακή οδό με όλες τις θετικές συνέπειες για σταθερότητα και ανάπτυξη. Στα έργα αυτά θα συμβάλει βέβαια η Ε.Ε. και ήδη υπάρχουν οι σχετικές ομάδες εργασίας.

**24.Η διαφορά με τη FYROM θα οδηγήσει σύντομα σε λύση-διευθέτηση, ή θα αφεθεί να «σαπίσει», ώστε να μπορεί να γίνει επίκληση του «όμως εγώ δεν παραδέχτηκα την ήττα»; Συνυπολογίζονται πιθανές αντιδράσεις πολιτικών κομμάτων ή στελεχών του ΠΑ.ΣΟ.Κ, σε περίπτωση προώθησης αμοιβαία αποδεκτής λύσης ;**

Με την ΠΓΔΜ συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις για την εξεύρεση λύσης στο θέμα του ονόματος. Εμείς, από την πλευρά μας, θέλουμε να υπάρξει λύση, ώστε οι σχέσεις των δύο χωρών μας να αναπτύξουν την πλήρη δυναμική τους. Η Ενδιάμεση Συμφωνία ήταν ένα βήμα. Το βήμα, όμως, αυτό θα μείνει ημιτελές, εάν δεν επιλυθεί το θέμα του ονόματος. Αυτό πρέπει να είναι σαφές στην άλλη πλευρά.

**25.Οι νέες συνθήκες στα Βαλκάνια απαιτούν νέο αναβαθμισμένο ρόλο της Θεσσαλονίκης και της Βόρειας Ελλάδας. Υπάρχει τέτοια εσωτερική προτεραιότητα σε σχέση με τη Βαλκανική πολιτική της χώρας και πως στοιχειοθετείται;**

Ένας από τους στρατηγικούς στόχους που θα κρίνουν την πορεία της χώρας μας, είναι ασφαλώς το πόσο έγκαιρα και ολοκληρωμένα θα καταφέρουμε να πρωταγωνιστήσουμε στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται στην περιοχή των Βαλκανίων. Το νέο περιβάλλον επιτρέπει αλλά και απαιτεί η Βόρεια Ελλάδα να εξελιχθεί σε ένα δυναμικό πόλο ανάπτυξης για όλη την περιοχή, να αναδειχθεί σε χώρο συνάντησης και πνευματικής δημιουργίας, στην ατμομηχανή της πορείας της χώρας μας προς τον επόμενο αιώνα.

Το νέο αυτό περιβάλλον, τέλος, επιτρέπει αλλά και απαιτεί η Θεσσαλονίκη να καταστεί δυναμικός πρωταγωνιστής και ζωντανή έκφραση της νέας εποχής.

Βασική προτεραιότητα της κυβέρνησης είναι, με την πολιτική και το έργο μας, να δώσουμε στη Β. Ελλάδα και τη Θεσσαλονίκη αυτή τη δυνατότητα. Δεν μας αρέσουν τα μεγάλα λόγια, ούτε η πλειοδοσία σε υποσχέσεις. Γι' αυτό με συγκεκριμένες ενέργειες, υλοποιούμε ένα μεγαλόπνοο πρόγραμμα για την ανάπτυξη της Β. Ελλάδας. Θα ήθελα να αναφέρω ορισμένα ενδεικτικά:

- Εξελίσσονται κανονικά τα έργα της Εγνατίας, ενώ εκτελούνται έργα βελτίωσης και ανακαίνισης των κτιριακών εγκαταστάσεων του Αεροδρομίου Θεσσαλονίκης και προχωρεί η μακροπρόθεσμη λύση του υπερθαλάσσιου νέου διαδρόμου και της επέκτασης των νέων κτιριακών εγκαταστάσεών του.
- Προχωρούν ικανοποιητικά τα έργα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη σχέδιο διάσωσης και συντήρησης της θρησκευτικής και πολιτισμικής μας κληρονομιάς του Αγίου Όρους.
- Δημιουργούνται τέσσερα νέα Τεχνολογικά Ινστιτούτα στη Μακεδονία, την Ήπειρο και τη Θράκη, τα οποία θα συμβάλουν σημαντικά στην πολύμορφη υποστήριξη των επιχειρήσεων.
- Πρωθείται η ίδρυση Βαλκανικού Κέντρου Τεχνολογικής Συνεργασίας στη Θεσσαλονίκη, όπως και Διαβαλκανικού και Παρευξείνιου Επιχειρηματικού Κέντρου με αποστολή την ενημέρωση και κινητοποίηση των επιχειρήσεων στα Βαλκάνια.

Ταυτόχρονα η λειτουργία του Χρηματιστηρίου Θεσσαλονίκης αποτέλεσε σημαντικό βήμα για την αναβάθμιση των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στη Βόρεια Ελλάδα, ενώ είμαστε από τις πρώτες χώρες που επικύρωσαν τη Συμφωνία Ίδρυσης της Τράπεζας Εμπορίου και Ανάπτυξης της Οικονομικής Συνεργασίας του Εύξεινου Πόντου, με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Όλα αυτά αποτελούν ένα μόνο τμήμα του συνόλου των παρεμβάσεών μας. Αποτελούν σαφές δείγμα γραφής σε σχέση με τις προτεραιότητές μας. Ας μην ξεχνάμε επίσης -και είναι σαφές το στίγμα αυτής της απόφασης- τη δημιουργία του Συντονιστικού Συμβουλίου Μακεδονίας-Θράκης σε υπουργικό επίπεδο με στόχο την αποτελεσματικότερη παρουσία της Κυβέρνησης στη Θεσσαλονίκη.

**26.Με την Αλβανία υπάρχει μια θεαματική βελτίωση των σχέσεων. Σκέπτεται η κυβέρνηση να προωθήσει περαιτέρω και να αναπτύξει στενότερους δεσμούς συνεργασίας και πως; Εξασφαλίζονται τα δικαιώματα της ελληνικής μειονότητας; Πως αντιμετωπίζεται το πρόβλημα των λαθρομεταναστών;**

Τον περασμένο Μάιο οι υπουργοί εξωτερικών Ελλάδας και Αλβανίας υπέγραψαν στα Τίρανα συμφωνία φιλίας και συνεργασίας, που έθεσε τις βάσεις για μια νέα εποχή στις ελληνο-αλβανικές σχέσεις. Τον περασμένο Σεπτέμβριο λειτούργησαν για πρώτη φορά ελληνικά μειονοτικά σχολεία στο Αργυρόκαστρο, τους Αγίους Σαράντα και το Δέλβινο, κάτι που αποτελούσε πάγιο ελληνικό αίτημα. Επίκειται εξάλλου η λειτουργία ελληνικών Προξενείων στην Κορυτσά και στους Αγίους Σαράντα.

Στην Ελλάδα εργάζεται σημαντικός αριθμός Αλβανών υπηκόων, οι οποίοι με τα εμβάσματά τους βοηθούν τη χειμαζόμενη αλβανική οικονομία. Ο όγκος των ελληνικών επενδύσεων στην Αλβανία είναι αρκετά σημαντικός, λαμβανομένου υπόψη μάλιστα του Α.Ε.Π. της χώρας αυτής (περίπου 3 δις δολάρια με ελληνικές επενδύσεις οι οποίες ξεπερνούν τα 100 εκατομμύρια δολάρια).

Όσον αφορά το θέμα των λαθρομεταναστών, η αντιμετώπισή του γίνεται τόσο σε θεσμικό-νομοθετικό επίπεδο (συμφωνία εποχικής εργασίας,

νομιμοποίησης υπαρχόντων λαθρομεταναστών) όσο και σε επίπεδο διασφάλισης των συνόρων.

**27. Από την πρώτη στιγμή της Πρωθυπουργίας σας, υπάρχει μια νέα ένταση στις σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας. Όταν η κυβέρνηση ομιλεί για βαλκανική πολιτική, συνυπολογίζει και την Τουρκία ή όχι; Μπορούν να ομαλοποιηθούν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις ή είναι μοιραίο να βρίσκονται σε ένταση; Αν ναι, ποιες είναι οι αναγκαίες και ικανές συνθήκες προς τούτο; Αν η πολιτική της έντασης είναι μία σταθερή πολιτική επιλογή «της άλλης πλευράς του Αιγαίου», μπορεί να δεσμεύει τη χώρα μας σε μια διαρκή αντίστροφη πολιτική απαντητικών μέτρων και χειρισμών;**

Ασφαλώς και θέλουμε βελτίωση των σχέσεών μας με την Τουρκία. Στον 21ο αιώνα ο ελληνικός και ο τουρκικός λαός πρέπει να συνεργαστούν και όχι να αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλο σαν εχθρό. Εξάλλου δεν μπορεί να υπάρξει σταθερότητα στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, εάν δεν τερματιστεί η κατοχή του 37% της Κύπρου από την Τουρκία και δεν υπάρξει λύση του Κυπριακού. Τόσο για την Ελλάδα όσο και για την Τουρκία, η ένταση στις διμερείς τους σχέσεις, αυτός ο ψυχρός πόλεμος που υπάρχει σήμερα, δημιουργεί σημαντικά προβλήματα. Και οι δύο χώρες ξοδεύουν τεράστια ποσά για αμυντικές δαπάνες, μεγάλο μέρος των οποίων υπό άλλες συνθήκες θα μπορούσε να κατανεμηθεί πολύ πιο επωφελώς. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για την Τουρκία, η οποία αντιμετωπίζει μια βαθύτατη κοινωνική κρίση και θα εξακολουθήσει να την αντιμετωπίζει, όσο πλατιές μάζες του τουρκικού λαού θα εξακολουθούν να είναι εξαθλιωμένες. Το σημείο αυτό δεν έχει ίσως προσεχθεί αρκετά από τους δυτικούς εκείνους αναλυτές, που δεν βλέπουν στην άνοδο του Ισλαμισμού την οικονομικο-κοινωνική της διάσταση.

Όμως, αυτή τη στιγμή, υπάρχει μία πραγματικότητα στις ελληνο-τουρκικές σχέσεις, υπάρχει μία απειλή εναντίον της Ελλάδας, απειλή πολύ συγκεκριμένη. Η έγερση συνεχώς και νέων θεμάτων από την Τουρκία (γκρίζες ζώνες), καθώς και η άρνησή της να υποβάλει τις απαιτήσεις αυτές στο Διεθνές Δικαστήριο, μας αναγκάζει σε μία συγκεκριμένη εξωτερική και αμυντική πολιτική. Κάθε χρόνο εξάλλου σημειώνονται εκατοντάδες παραβιάσεις του εθνικού εναέριου χώρου μας, πολλές από τις οποίες είναι προκλητικότατες και αφορούν υπερπτήσεις ελληνικών νησιών. Η πολεμική μας αεροπορία, βέβαια, αναχαιτίζει τους εισβολείς, αλλά αυτό αποτελεί για μας ένα σημαντικό πολιτικό μήνυμα.

Πιστεύω πως είναι σημαντικό το γεγονός ότι τόσο η Ε.Ε. όσο και οι Η.Π.Α. καθώς και η Ρωσία, θεωρούν πλέον ότι το Διεθνές Δίκαιο αποτελεί τη βάση των ελληνο-τουρκικών σχέσεων. Γνωρίζετε την απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών της Ε.Ε. της 15ης Ιουλίου 1996, με την οποία ζητείται από την Τουρκία η αναγνώριση του γεγονότος αυτού, καθώς και το ότι η Άγκυρα δεν έχει μέχρι σήμερα απαντήσει.

Εμείς προτείναμε την πολιτική της βήμα προς βήμα προσέγγισης σε τρία στάδια:

1. Υποβολή από την Τουρκία των απαιτήσεών της επί των Ιμίων στο Διεθνές Δικαστήριο
2. Υποβολή της ελληνο-τουρκικής διαφοράς για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας στο Διεθνές Δικαστήριο
3. Διάλογος για θέματα οικονομικά, πολιτιστικά, πάταξης λαθρεμπορίου και λαθρομετανάστευσης κλπ.

Δυστυχώς η Τουρκία δεν εμφανίζεται μέχρι σήμερα έτοιμη να συζητήσει αυτή την προοπτική, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα. Απομένει κατά συνέπεια στην Τουρκία να αποδείξει, αποδεχόμενη τις ελληνικές προτάσεις, τη δυνατότητά της να συμβάλει

στην ειρήνη, σταθερότητα και πρόοδο στην περιοχή, αλλά και να δείξει ότι πραγματικά εννοεί τα λεγόμενά της για ευρωπαϊκή προσέγγιση. Ευρωπαϊκή προσέγγιση δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς σεβασμό του Διεθνούς Δικαίου και των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

**28.Οι τελευταίες εξελίξεις στην Αλβανία έφεραν στην επιφάνεια το θέμα των σχέσεων της Ελλάδας με το καθεστώς Μπερίσα. Πολλοί απευθύνουν την κατηγορία ότι υπήρχε τακτική στήριξης του Μπερίσα και επικαλούνται ανάμεσα στ' άλλα την πρόσκληση για επίσημη επίσκεψή του.**

Δεν υπήρχαν ποτέ «προνομιακές σχέσεις», ούτε επίσης υπήρξε ποτέ τακτική στήριξης του Σαλί Μπερίσα και της κυβέρνησής του εκ μέρους μας. Σαν ελληνική κυβέρνηση απλά σεβαστήκαμε μια διεθνώς αποδεκτή αρχή: 'Ότι οι επίσημες σχέσεις ανάμεσα σε δύο χώρες δεν μπορεί παρά να προωθούνται με αμοιβαίες συνεννοήσεις και συνεργασία ανάμεσα στις επίσημες κυβερνήσεις. Και η εκλεγμένη κυβέρνηση της Αλβανίας -παρά τις όποιες ενστάσεις είχαν υπάρξει- ήταν αυτή. Δεν υπήρξε τίποτα παραπάνω απ' αυτό.

Από κει και πέρα θέτεται το ζήτημα της πρόσκλησης του στην Ελλάδα. Η πρόσκληση αυτή είναι γνωστό ότι απευθύνθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κωστή Στεφανόπουλο κατά την διάρκεια της επίσκεψής του στην Αλβανία τον προηγούμενο χρόνο. Η επίσημη επίδοση απλά της πρόσκλησης έγινε τώρα, λίγο πριν τα πρόσφατα γεγονότα στην γειτονική χώρα. Ωστόσο, μόλις οι εξελίξεις πήραν τις γνωστές διαστάσεις η κυβέρνηση δια στόματος Υφυπουργού Εξωτερικών Γιάννου Κρανιδιώτη χαρακτήρισε αμέσως την επίσκεψη μετέωρη και πήρε σαφή θέση ότι η πραγματοποίηση της εξαρτάται από την πορεία των πολιτικών εξελίξεων στην Αλβανία.

**29.Υπάρχει οπωσδήποτε μια διάχυτη ανησυχία από τα γεγονότα στην γειτονική χώρα. Ποιοί είναι ωστόσο οι κίνδυνοι για την Ελλάδα και την ευρύτερη περιοχή που εντοπίζετε ότι υπάρχουν απ' αυτή την κατάσταση;**

Κατ' αρχάς η αποσταθεροποίηση της κατάστασης στην Αλβανία μπορεί να έχει πολλαπλές και αλυσιδωτές επιδράσεις στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων.

Η μεταφορά της κρίσης στο Κοσσυφοπέδιο ή και στα Σκόπια, με δεδομένη την ύπαρξη στις περιοχές αυτές πολυπληθών αλβανικών μειονοτήτων, θα μπορούσε να δημιουργήσει μια πραγματική έκρηξη πυριτιδαποθήκης στα Βαλκάνια. 'Αλλωστε, η «Βοσνιακή εμπειρία» είναι νωπή. Η αποφυγή μιάς επανάληψης γεγονότων που θα οδηγήσουν σε μια νέα απορύθμιση στην περιοχή είναι το μείζον θέμα αυτή την ώρα. Σ' αυτή την κατεύθυνση πρέπει να κινηθεί δραστήρια η Διεθνής Κοινότητα, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, όλοι μας.

Υπάρχουν, ωστόσο, και λόγοι ειδικού ενδιαφέροντος για την Ελλάδα, λόγοι που απαιτούν μια συνεχή παρακολούθηση των εξελίξεων και την διαρκή ανάληψη διπλωματικών πρωτοβουλιών εκ μέρους μας, ώστε να αποκλιμακωθεί η ένταση. Υπάρχουν οι κίνδυνοι που ο καθένας καταλαβαίνει για την ελληνική μειονότητα, η οποία πρέπει να αισθανθεί ασφαλής, ο κίνδυνος για την δημιουργία ενός ισχυρού μεταναστευτικού ρεύματος προς την Ελλάδα, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν Έλληνες επιχειρηματίες που έχουν επενδύσει στην Αλβανία. Ας το πούμε όμως καθαρά: Είμαστε δίπλα στην φωτιά. Και όταν υπάρχει ορατός ο κίνδυνος ενός εμφυλίου πολέμου, οι συνέπειες για την σταθερότητα στην Νοτιοανατολική Ευρώπη και Βαλκάνια μπορεί να είναι αστάθμητη.

**30.Απέναντι σ' αυτούς τους κινδύνους ποιές είναι οι πολιτικές θέσεις της ελληνικής κυβέρνησης για την Αλβανική κρίση;**

Το πρόβλημα που έχει προκύψει είναι καθαρά πολιτικό. Πρέπει, επομένως, να αναζητηθεί και να εξευρεθεί πολιτική λύση, που δεν θα οδηγήσει σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην αιματοχυσία ενός εμφυλίου πολέμου. Πιστεύουμε ότι είναι αναγκαίος ένας δημοκρατικός διάλογος ανάμεσα σ' όλες τις πολιτικές δυνάμεις της Αλβανίας. Άμεσα επιβάλλεται η συνεννόησή τους, ώστε να διασφαλιστεί η σταθερότητα και η ομαλή πορεία της γειτονικής χώρας.

Ταυτόχρονα, ιδιαίτερα, μας απασχολεί, ασφαλώς, η αποφυγή δημιουργίας οποιουδήποτε αρνητικού κλίματος, το οποίο θα μπορούσε να έχει δυσμενείς επιπτώσεις για την ελληνική μειονότητα.

Σ' αυτό ακριβώς το τρίπτυχο (Πολιτική λύση-διασφάλιση σταθερότητας στην Αλβανία και συνολικά στην περιοχή και προστασία της ελληνικής μειονότητας) συμπυκνώνονται οι πολιτικές θέσεις μας.

**31.Είστε ευχαριστημένος από την μέχρι τώρα συμβολή της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην εκτόνωση της αλβανικής κρίσης; Πολλοί προβάλλουν την άποψη ότι η Κυβέρνηση έκανε σωστές γενικά κινήσεις, είχε όμως αργούς ρυθμούς προώθησής τους.**

Θεωρώ ότι αποτελεί κοινή εκτίμηση πως οι παρεμβάσεις μας ήταν άμεσες, καίριες και οπωσδήποτε σημαντικές. Με ψυχραιμία και αποφασιστικότητα προωθήσαμε τις ελληνικές θέσεις και συμβάλλαμε καθοριστικά, ώστε η Ευρωπαϊκή Ένωση να παρέμβει σε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για την εκτόνωση της κατάστασης στη γειτονική χώρα. Και τέτοιο γνωρίζτε ότι δεν είναι εύκολο, όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν διαθέτει ενιαία εξωτερική και αμυντική πολιτική και είναι γνωστή αυτή η αδυναμία της.

Άμεσα, επικοινωνήσα προσωπικά με τον Προεδρεύοντα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πρωθυπουργό της Ολλανδίας Βίλεμ Κοκ, τον πρόεδρο της

Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζακ σαντέρ, τον πρώην Καγκελάριο της Αυστρίας Φραντς Βρανίτσκι, ως ειδικού απεσταλμένου του ΟΑΣΕ και τον Καγκελάριο της Γερμανίας Χέλμουτ Κολ. Επικοινωνήσα, επίσης, με τον Πρόεδρο της Αλβανίας και του έθεσα ανάμεσα στ' άλλα το θέμα της ασφάλειας της ελληνικής μειονότητας. Προγραμματίζουμε την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας σε φάρμακα και τρόφιμα. προτείνουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση την παροχή οικονομικής βοήθειας.

Οι πρωτοβουλίες μας, ασφαλώς, συνεχίζονται μέχρι την προώθηση οριστικής λύσης. Ωστόσο πρέπει να τονιστεί ξεχωριστά η στενή συνεργασία και η ομόθυμη στάση όλων σχεδόν των πολιτικών δυνάμεων της χώρας.

Θεωρώ ότι, αναμφίβολα, η κινητικότητα που δείξαμε, καθώς και οι συνεχείς και ουσιαστικές παρεμβάσεις μας συνέβαλαν στη διεθνή αναβάθμιση του ρόλου της Ελλάδας.

**32.ωστόσο, οι κίνδυνοι για την ελληνική μειονότητα συνεχίζουν να υφίστανται. Σκέπτεσθε την ανάληψη επιπλέον πρωτοβουλιών για την προστασία της; κάποιοι ομιλούν ακόμα και για κάποια «στρατιωτικού περιεχομένου» παρέμβαση, αν χρειαστεί.**

Παρακολουθούμε στενά, πάντα με ειδική ευαισθησία την κατάσταση στην ελληνική μειονότητα. Θεωρώ ότι η επικοινωνία μου με τον Αλβανό Πρόεδρο είχε σαφές αντίκτυπο, ότι είχε αποτλεσμα. Ωστόσο, δεν μένουμε μόνο στις συγκεκριμένες προφορικές διαβεβαιώσεις.

Η διαμόρφωση ενός κλίματος διεθνούς ευαισθησίας, κινητικότητας και πίεσης της διεθνούς κοινής γνώμης για την εύρεση λύσης αποτελεί τον καλύτερο τρόπο προστασίας και της ελληνικής μειονότητας. Κάθε άλλη πρόταση στερείται σύνεσης και ψυχραιμίας.